

Blad zonder naam

Periodiek van schaakvereniging EsPion

Het gaat goed met...

Je kunt van EsPionezen zeggen wat je wilt, maar niet dat ze niet graag praten. Dit keer deden enkelen dat - gewoon uit belangstelling, lang niet gezien, hoe gaat het met je, hopelijk tot gauw - met enkele andere clubleden die niet on-line schaken.

Hans

De nummer B1 van de afgebroken voorjaarscompetitie, Hans Looman. Hij schaakt nog elke dag, traint aan de hand van de boekjes van Euwe. Regelmatig komt een vriend schaken, da's wel gezellig maar voor Hans is de vriend in feite niet sterk genoeg. Hans heeft (helaas) computer noch smartphone. Hij leest met veel plezier BZN en verder gaat alles goed met hem.

Meindert

Meindert, met hem gaat het prima. Hij eet viermaal zoveel fruit als ooit, en daardoor is zijn (rokers)hoest vrijwel geheel verdwenen! Hij is nog nooit zo fit geweest. Meindert heeft een pc, maar die ligt ergens in een kast en hij heeft geen zin hem eruit te halen. Hij heeft voldoende aan zijn schaakcomputer, die hij soms uit het raam wil smijten, want het ding is hem veel te sterk.

Roald

Met Roald gaat het goed. Online schaken vindt hij, in tegenstelling tot zijn zoon Tjark, maar helemaal niets. Roald kijkt uit naar het schaken met geeft niet wie, als het maar Iemand is.

Ton

Ton de Steenwinkel vermaakt zich prima. Hij renoveert zijn modelspoorbaan. Ton heeft geen behoefte aan moderne communicatiemiddelen als pc's en smartphones, die heeft hij nergens voor nodig. Maar ondanks dat heeft hij wel een schaakcomputer waarvan hij meestal verliest.

Mart

Ook Mart Ran heeft ook geen pc of smartphone. Frans kwam nog wel eens eten, maar dat mag nu even niet. Het contact is nu telefonisch. Verder maakt hij het goed.

Jacques & Jan

Nee, geen variant op Kramer vs Kramer. Dit is geen vechtscheiding, maar een verbroedering.

Dit exemplaar is bestemd voor:

Allen van goede wille. En ook nog voor een heleboel anderen.

Jacques en Jan komen elke donderdag bij elkaar om twee halfuurspotjes te spelen. Hun zomercompetitie. Het gaat behoorlijk gelijk op. Wel pech voor Johan. Ze hebben geen behoefte aan de online variant. En pech voor Jan, Händel's Messias waar hij als bas in het koor zou meezingen, overleefde de quarantaineperikelen niet. Maar daardoor in de put zitten ? Nee, want Ev'ry valley shall be exhalted.

Ruut

Bij Ruut is er een kleine bibliotheek door gegaan. Hij las veel, leest veel en kan nu in de avond voor een goed glas wijn eindelijk weer naar zijn stamkroeg. Proost.

Het weerzien straks hopelijk een aardige speelzaal-met-bar.

- o - 0 - o -

KSKK aan de blitz

De vier van het vierde geven zich op de zondagmiddagen over aan een ongemeen helse Blitzkamp. Achter de naam 'ermeel' schuilt een vervaarlijk vingervlugge deelnemer die deze vierkampen lijkt te gebruiken als lichte training voor het donderdagse Zomerschaak. Zijn drie slachtoffers juichen hem node toe.

Om Heer Rietveld te parafraseren: online chess is een keihard spel.

- o - 0 - o -

Opwindend spel

Ik vertel mijn vriendin dat ik mee ga doen aan het EK internetschaak. Ze wil weten wat ik kan winnen. Ik: "ik geloof een gratis jaarabonnement op chess online". Zij: "sex online??".

Tio Marvelito

- o - 0 - o -

Overpeinzingen van een clubschaker (vervolg)

Ooit heb ik ergens gelezen dat de spelregels voor het schaken niet altijd hetzelfde zijn geweest. Honderden jaren geleden mocht de dame niet meer dan de koning. De dame kon slechts naar een aangrenzend veld bewegen, net als haar echtgenoot. Een vrouw had niet meer privileges dan haar man. En zo hoort het ook, vind ik.

Misschien ergens in de duistere Middeleeuwen speelde zich iets af op het schaakbord, wat ik botweg vrouwenemancipatie wil noemen. Op zichzelf ben ik daar niet op tegen, maar... plotseling mocht de dame zich zeven(!) maal zo snel over het bord verplaatsen als haar echtgenoot.

De dame mocht zich bij wijze van spreken voortbewegen in een Ferrari; haar man slechts in een eend. Ten gevolge van deze vorm van extreme emancipatie had de koning ineens weinig meer te vertellen. Op het bord mag hij sindsdien thuis op de spullen passen totdat de rook op het slagveld bijna is opgetrokken. Daarna kan hij zijn eend starten om traag over het bord te rijden als de strijd nog niet geheel is beslist.

Als ik die koning was, dan zou ik denken: "Dat pik ik niet langer; ik protesteer; dit is pure discriminatie!" Maar wat doe ik daaraan? Om die reden moest ik denken aan een Bommelverhaal, geschreven door Marten Toonder in 1960. De titel luidt: 'De herenopstand'. Het begint als volgt:

"Zoals de oplettende lezertjes op school geleerd zullen hebben is de revolutie voorbij; het grauw heeft gewonnen. Niet langer wordt een beer in een draagstoel voortbewogen door het gewone volk. Zelfs rijdt hij niet meer in een koets als een juweel in een gewatteerd glazen doosje. Voorbij is de tijd, dat het gemeen zich in de modder naast de weg schaarde, de morsige hoeden lichtend wanneer hij in zijn heerlijkeheid passeerde. Vandaag rijdt het janbagel zelf in slodderige blikken voertuigen rond; het bouwt zijn winderig gemetselde stulpen hoger dan de kastelen en het is in rechten zelfs gelijk gesteld aan de edelgeborenen. Zoiets gebeurt natuurlijk niet ongestraft en het zal niemand verbazen, dat er in het diepste geheim een genootschap gesticht is, dat de naam Beweging der Opstandige Heren (B.O.H.) draagt. Heren aller landen, verenigt u!' is haar leus. Laat niets van deze gepeupelmaatschappij overeind. Rood gaat de zon onder! De nacht van de Revolutie der Heren is aangebroken!"

Terug naar het schaakspel. Als u zich voldoende kunt inleven in de belangen van de koning, dan wordt het misschien de hoogste tijd om een vereniging op te richten voor koningen die het doel hebben hun rechten als koning te verruimen. Zeg tegen ze: "Koningen, zwart of wit, zonder onderscheid van huidskleur of ras, laat uw stem horen. Ga demonstreren, op het Malieveld of op de Dam. Laat u niet niet langer overheersen door uw dame. Mondkapjes zijn niet nodig en u mag best anderhalve centimeter uit elkaar staan. U bent toch alleen maar van hout."

Nu even praktisch: Stel dat de spelregels worden aangepast. Een koning kan bijvoorbeeld in één zet twee plaatsen over het bord lopen, dan moeten er tussen de witte en de zwarte koning nog minimaal twee velden overblijven tenzij er een ander stuk tussen staat. Een koning mag zichzelf immers niet schaak zetten. Omgekeerd kun je je voorstellen dat een dame niet meer hetzelfde mag als een toren én een loper. Haar invloedssfeer blijft bijvoorbeeld beperkt tot een halve kolom of rij en een halve diagonaal. Ik denk dat er dan tijdens het spel heel veel fouten worden gemaakt omdat we de nieuwe spelregels nog ingewikkelder maken dan ze al waren.

En als we nu eens teruggaan naar de spelregels van vóór de Middeleeuwen. Dan kan de dame niet lekker heen en weer zwaaien over het bord. Ik ben ervan overtuigd dat een partij gemiddeld veel langer gaat duren dan nu het geval is. Eerlijk gezegd zie ik dergelijke veranderingen niet plaatsvinden. Het blijft natuurlijk wel leuk om af en toe af te wijken van de gewone regels tijdens de jaarlijkse wijnschaakavond. Zullen we het maar zo houden dan?

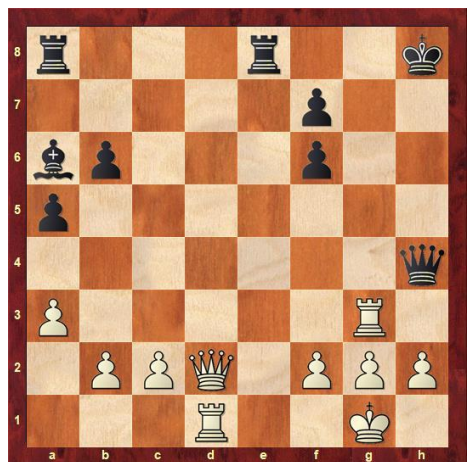
Jan Koolstra

- o - 0 - o -

Getuige van een krooncrisis

Als republikein had ik liever een andere krooncrisis, maar om daarvoor de straat op te gaan, nee. En nee, ik vervel me niet, ik vier mijn vakantie gewoon op één hoog, appartement Casa Balkonia, op zo'n 500 km van Parijs.

We puzzelen en lezen, lezen, lezen. En ik doe Schaakpuzzeltjes van Lichess, ook al leer ik het nooit... Gelukkig kan ik me regelmatig op mijn donder laten geven in online toernooitjes. Héél soms beleef ik dan iets euforisch, als een tegenstander in gewonnen stelling plots zijn hand overspeelt. Het overkwam me in onze online-zomercompetitie. Met zwart sta ik wankel, geen verdedigingslinie en zo. Zo dus.

Tegenstander aan zet denkt: "Ha. Dame en Koning op één lijn". Ja ja.

Tom

We missen je, schreven de mannen van het vierde. En jullie schreven terug.

Zelfs het geklooi met de deuren

Natuurlijk mis ik jullie net zo als jullie mij, en ook de hele ambiance: de lekkere thee of koffie bij binnenkomst, de al bezette tafelkringetjes, Harry, al druk met de indelingsperikelen en aanwezigheidsregistratie, ja zelfs het geklooi met de deuren. En ook wel de voorbereidingen voor een externe wedstrijd. En natuurlijk de mensen":

Waar is Pieter Kok gebleven? Hij staat niet eens bij de opgesomde leden die het clubschaak missen genoemd. En Ad Mank en Jos Kraay en Peter de Haan Zij lijken wel van de aardbodem verdwenen, maar zitten waarschijnlijk thuis te kniezen achter een schaakbord zonder tegenstander of achter een kapotte of tegenwerkende computer zoals we die elke week wel voorbij zien komen in de thuisblijverscompetitie, waarvan de ranglijst eerder een weergave is van wie er goed met zijn computer weet om te gaan dan van schaakkracht of -slimheid.

Daarom voeg ik maar een foto van mezelf toe hoe ik er nu aan toe ben.

Frans Kerkboff

In de vorige editie van dit blad toonde onze Harrie zijn ware gezicht: met baard.

Dit keer verbergt Frans op zijn beurt de zijne. Hoezo, te kaap'ren varen ?

- o - 0 - o -

Mis de clubavonden enorm

Bedankt voor de warme belangstelling, mis de clubavonden enorm, hoop dat het allemaal weer goed komt en we een leuke locatie kunnen vinden. Zonder de vaste routines sportschool, schaakclub en leuke reisjes, gaan we maar iedere dag in het Diemerbos wandelen.

Rob van Slooten

Een belofte voor de toekomst

Dank voor de belangstelling. Met mij gaat het naar omstandigheden redelijk wel. De omstandigheden komen er vooral op neer dat ik thuis werk. Dat is in mijn beroep (software developer) zeer wel te doen, zij het een beetje saai zonder het directe contact met mijn collegae.

Ook schaken doe ik alleen nog thuis, dat is wel een verschil. Ik doe braaf mee aan de competities en speel verder ook nog wel eens online, maar het blijft toch surrogaat. En zeker, ik mis het schakersvolkje en speciaal het EsPionvolkje.

Ik ben aangenaam getroffen door de organisatietalenten van Johan. Er kan iets georganiseerd worden zonder dat naar Harrie Boom of Ad Mank gekeken wordt. Een belofte voor de toekomst.

Verder kom ik alleen de deur uit om boodschappen te doen en een rondje om De Pijp te lopen, dus ik moet jullie teleurstellen: ik maak geen moer mee en kan het blad niet opfleuren met jolige anekdotes.

Groeten, Harrie

- o - 0 - o -

Hou vol vrienden, tot spoedig

Dag medestrijders in het luchtledige, tegen het alom aanwezige virus. Ik mis jullie, al voer ik een dagelijkse nooit aflatende strijd met mijn levenspartner Ad, hoewel het na 41 jaar nog niet verveelt om waar ook ter wereld om vijf uur ons aan het schaakbord te zetten, met de wijn of het bier plaatselijk voorhanden, verlang ik om de degens met een van jullie of allemaal te heffen.

Inmiddels denk ik me suf om een andere locatie te bedenken voor onze club, hou vol vrienden, tot spoedig,

Jos Kraay

- o - 0 - o -

Hij verdient 'n groot compliment

Alles OK met de familie Klaversteijn. Ben veel in en om het huis in de weer: schilderwerk tuinieren wandelen e.d.

Lichess is een naar omstandigheden mooi alternatief voor de wekelijkse schaakpot. Leuk dat je zo tegen alle spelers van de club speelt. Een schaakpotje van 5+3 is een leuke variant. Fantastisch dat Johan de onlinecompetities organiseert. Hij verdient een groot compliment. Dank voor de mail en ik hoop dat het jullie goed gaat.

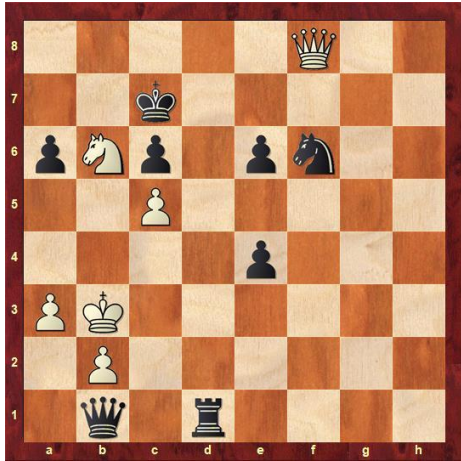
Tot ziens en groeten, Michäel

- o - 0 - o -

Mat in 1

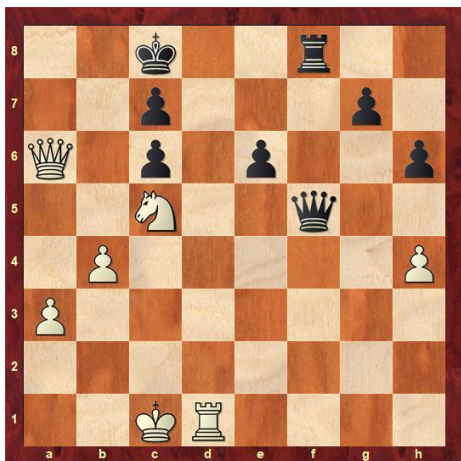
Ik had een lang stuk over blunders willen schrijven, maar Tijn was me voor. Ik heb er nu maar een miniatuurtje van gemaakt.

Volgens Nigel Short is mat in 1 één van de moeilijkste aspecten van het schaakspel. Ik kan erover meepraten. Deze stand, met wit aan zet, stond op het bord in de partij TioMarcelito–ronronron1.

De heer Metz zag het direct. Dc8 is mat. Ik zag het niet en speelde Dxf6. Na 55. ... Td3+, 56. Kc4 Dc2+ kon ik opgeven.

Een paar weken later. De Team Battle van Noord-Holland. We spelen 5 minuten per partij zonder increment. Mijn tegenstander is een berserker. Geen “Erik the Viking”, maar een sterke speler die meent ze zullen krijgen. Dat levert een bonuspunt op. Als hij nog 1 tel over heeft, staat er bij mij 0,1 seconde op de klok:

Na het gedwongen Kb8 is het mat in één. Deze keer zie ik het wel. Ik weet wat me te doen staat. Premoven. Dat is je volgende zet alvast uitvoeren voordat de tegenstander zijn zet heeft gedaan. Dan verlies je geen tijd. Dus ik promote Db7.

Althans, dat denk ik. Maar mijn tegenstander is me voor, en ik lees:

30	♠xa6+	#1	♠b8	#1
0-1				
Time out, Black is victorious				

Tio Marcelito

Lieve kinderen

Ik ben een voetganger, de laatste jaren. Toen ik 75 werd, verlangde het CBS van mij dat ik me liet keuren. Vooral mijn ogen bleken een probleem. Een oogarts constateerde, terwijl hij mij verwijtend aankeek, dat ik nauwelijks iets kon zien. Ik was het daar niet helemaal mee eens, maar een tweede oogarts stond hem bij. Ik kan misschien met enige moeite de auto voor me onderscheiden, maar niet de verkeerslichten en stopborden om me heen. En dus rijd ik al vijf jaar geen auto meer. Dat is trouwens niet de eerste keer. Zo'n dertig jaar geleden organiseerde de KRO een tv-actie, die “De 100 dagen zonder autoshow” heette. Daarvoor werden mensen gezocht die het aandurfden hun auto honderd dagen te laten staan. Uit de aanbiedingen zouden tien deelnemers geselecteerd worden. Hun ellende zou worden verfilmd en wekelijks op de tv worden vertoond om aan mensen zoals ik nog maar eens extra duidelijk te maken dat de auto onmisbaar is. “Een groot deel van de automobilisten vindt dat mensen hun auto minder moeten gebruiken, maar ze vinden het vooral wenselijk dat hun buurman dat doet.” (Premier Lubbers in de regeringsverklaring, november '89).

Nu wilde ik vooral niet zo'n soort buurman zijn. In de afgelopen jaren heb ik voor ons programmabladdertallose malen over milieuproblematiek geschreven. Zelf ben ik gerust wel milieubewust. Een spuitbus is me een gruwel, mijn mestoverschot is te verwaarlozen, ik heb nog nooit olie geloosd en mijn batterijen lever ik in als ze leeg zijn. Toen dan ook in de redactie werd voorgesteld om “100 dagen zonder auto” van nabij te gaan volgen, heb ik instemmend geknikt. Zelfs toen er sprake van was dat iemand van de redactie als elfde deelnemer mee zou doen heb ik niet geprotesteerd. Mijn collega's voerden stuk voor stuk de gekste redenen aan om de onmisbaarheid van hun auto te benadrukken. En ze keken vervolgens naar mij. U begrijpt dat ik me niet direct gewonnen heb gegeven. Mijn vrouw, mijn twee schoolgaande kinderen, de boodschappen die we wekelijks doen, kortom, ik verwachtte thuis de nodige steun om nee te kunnen zeggen. Ik vergiste me. Er waren nauwelijks bezwaren. En ze kwamen met misselijk makende argumenten over milieu, geldbesparing en lichaamsbeweging. Een eervolle aftocht bleek opeens uitgesloten. Dus heb ik op 1 januari 1990 mijn rijbewijs en de sleuteltjes van mijn Honda Civic bij Frank Kramer ingeleverd, om de volgende honderd dagen het leven van een automobilist zonder auto te beschrijven.

Wouter van Kooten

Schaken met een hond

Zestig jaar geleden was Godfried Bomans één van Nederlands populairste schrijvers, tegenwoordig is hij vergeten. Misschien komt dat voornamelijk omdat hij een humoristisch schrijver was want weinig is zo aan bederf onderhevig als humor: dat wat de ene generatie doet schateren wordt door de volgende generatie als oubollig terzijde geschoven.

Bomans' populariteit was niet alleen op zijn literair-journalistische werk gebaseerd, maar ook op zijn radio- en televisieoptredens, hij was een Bekende Nederlander (al bestond die uitdrukking toen nog niet). In zijn stukjes spreekt hij regelmatig over zijn interesses en liefhebberijen, hij was overtuigd katholiek, anglofiel, amateurviolinist en clubschaker.

Als schaker was hij behoorlijk fanatiek, zoals dat ook hoort. In 1943 schreef hij trots aan zijn schaakvriend Lodewijk van Deyssel dat hij in de gelederen van het Haarlemsch Schaak Genootschap was opgeklommen tot "het 2de bord van het 1ste tiental", "zodat nog slechts één geest boven de mijne troont. Dezen van zijn zetel te stooten is, als weleer Lucifer, 'mijn trachten dag en nachten', en ik zal ook niet nalaten U van zijn val onmiddellijk te verwittigen."

Of Bomans er in is geslaagd de ereplaats aan het topbord van zijn club te veroveren weet ik niet, maar zijn belangstelling voor het schaken is hij nooit kwijtgeraakt; het spel is gedurende zijn hele carrière – hij overleed in 1971 – regelmatig in zijn werk teruggekomen.

In de bundel *Mijmeringen* uit 1968 komen veel van zijn favoriete thema's aan de orde, onder andere bisschop Bekkers, carnaval in Maastricht, Engelse beleefdheid en het schaakspel. Het verhaal *De liturgie van Beverwijk* bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een monoloog van een schaker die zijn eigen kansen bespreekt in het aanstaande Hoogovenstoernooi te Beverwijk (tegenwoordig is dat: het Tata Steel Chess Tournament in Wijk aan Zee). Die kansen zijn niet gering: "Waarschijnlijk zal ik weer winnen. Gek om zoiets te zeggen, maar u vraagt het mij en ik wil er niet omheen draaien".

Jammer genoeg heeft de ik-figuur verplichtingen in Parijs en moet hij afzeggen voor het toernooi dat daardoor veel aan glans verliest. Maar 'als lokale ontmoeting van goedwillende schakers uit Kennemerland, de Beemster en de Zaanstreek behoudt het zijn waarde, terwijl er nog altijd de Russen zijn om de gebeurtenissen een flauw internationaal accent te geven'.

Telefonisch zijn zetten doorgeven vanuit Parijs is voor de ik-figuur geen optie ("Bobby Fischer, met wie ik de laatste tijd nogal veel contact heb, ontraadt het mij"), alleen een directe televisieverbinding wil hij nog wel overwegen, maar alleen als die verbinding in kleur is en met geluid. Kleur

is onmisbaar omdat hij na een sterke zet zijn tegenstander wil kunnen zien verbleken, en ook het geluid is van groot belang want wanneer hij tijdens het nadenken over zijn zet mompelt 'Wat nu, wat nu?', wil hij kunnen horen hoe zijn tegenstander antwoordt 'sprak Pichegru'.

Hier begint het tweede gedeelte van het verhaal en veranderen toon en onderwerp. Terwijl in het eerste deel een blufferige beroepsschaker aan het woord is, horen we in het tweede deel de babbeltaal die Bomans gewoonlijk gebruikt; ook het onderwerp is anders, hier gaat het niet om een toptoernooi, maar om het taalgebruik van caféschakers.

Ook niet-schakers weten dat het tijdens toernooipartijen aan de spelers niet is toegestaan onnodig te praten. Tijdens een serieuze partij is de conversatie beperkt tot vaststaande uitdrukkingen als 'J'adoube' (als men een scheefstaand stuk wil rechtzetten) of 'Ik bied remise aan'. Wanneer schakers vluggertjes spelen (partijtjes met vijf minuten bedenktijd per speler voor de hele partij) gelden er soepeler regels. Het strenge 'aanraken is zetten' hoeft niet al te strikt te worden nageleefd, een schaakstaande koning mag worden geslagen en de schakers mogen praten tijdens de partij. Dat laatste heeft ertoe geleid dat er in schaakcafés over de hele wereld een schaakvluggeraarsaal is ontstaan, waarbij de spelers hardop in zichzelf praten. Vaak zijn het uitingen van ontevredenheid over het eigen spel, maar ook zijn het uitroepen en uitdrukkingen die de tegenstander moeten intimideren. Voorbeelden zijn legio.

'En hij zag dat het goed was' (wanneer de tegenstander na enig gepeins ook ziet dat mat onvermijdelijk is).

'Een gezellig schaak' (opgewekt uitgesproken wanneer men een beslissend schaak geeft).

'Niet goed, geld terug' (wanneer de tegenstander zijn eigen zet heeft becommentarieerd met 'Niet goed' en men de weerlegging van die zet uitvoert).

'Ik ruik angst!' (wanneer de tegenstander een slappe zet doet).

Ook opzettelijke verbasteringen van schaaktermen zijn zeer populair. Een koffieshopvluggeraar die ik ken heeft niet alleen de standaarduitdrukking 'mat achter de paaltjes' omgevormd tot 'mat achter de oortjes' maar ook het woord 'Nimzo-Indisch' (de naam van een veelgespeelde verdediging) verbeterd in 'Nympho-Indisch'.

In het verhaal van Bomans gaat het over dialoogjes die tijdens het vluggeren tussen de spelers ontstaan, waarbij een speler iets zegt en zijn tegenstander daarop antwoordt. Bomans geeft verschillende voorbeelden.

Speler A: Er zit nog van alles in. Speler B: 't Kan dooien en 't kan vriezen.

Speler A: Aha! Speler B: lachte de graaf in 't Spaans.

Speler A: 't Is me 't stellinkje wel. Speler B: We hebben 't ons zelf aangedaan.

Speler A: Zó is 't. Speler B: En niet anders.

Bomans besluit: "Alle schakers, die dit lezen, zullen deze zinnen herkennen, het is een vast protocol ... Alle geestkracht is in de stelling gevaren, dáár worden de dikke planken gezaagd. Voor de conversatie blijven slechts de spaanders over. Meesters in het denken, krullenjongens in het praten."

Het is niet één van Bomans' sterkste stukjes, maar het laat wel zien hoe sterk hij geïnteresseerd bleef in het schaken. De blufferige schaker uit het eerste deel is namelijk een nauwelijks verholde karikatuur van grootmeester Hein Donner.

Toen Lodewijk Prins in 1965 het nationaal kampioenschap won, haalde Donner zich de woede en verontwaardiging van velen op de hals door in een serie artikelen in Elseviers Weekblad en De Tijd te betogen dat het een schande was voor het Nederlands schaak dat iemand als Prins zich kampioen mocht noemen ('Hij kan er niets van. Hij is de zwakste speler van de hele wereld. In een wedstrijd van tien partijen geef ik hem vier punten vóór.')

Donner sloot zijn artikelenreeks af met de woorden: 'Morgen begint het Hoog-oventoernooi. Het is sterk bezet. We zullen proberen de eer van de natie hoog te houden.' Door allerlei verwijzingen naar de werkelijkheid in zijn verhaal te verwerken heeft Bomans ervoor gezorgd dat Donner duidelijk te herkennen is. Aan het nationaal kampioenschap dat Prins won kon Donner

niet deelnemen omdat hij in Havana een toernooi speelde waar ook Bobby Fischer aan meedeed. Omdat Fischer als Amerikaan geen visum voor Cuba kreeg werden zijn zetten per telex doorgeseind. De artikelen die Donner over dit toernooi schreef had Bomans goed gelezen, evenals Donners aanval op Prins. Hij laat ook duidelijk merken bij wie zijn sympathie ligt: 'En dan is er nog Donner. Ofschoon geen Prins dient men met hem toch rekening te houden.'

Een vaste schaakpartner van Bomans was de Tachtiger Lodewijk van Deyszel (Karel Alberdingk Thijm, 1864-1952). Van Deyszel was wat schakers meedogenloos een kneus noemen (Hans Ree: 'Hij had grote moeite om te zien of twee velden op dezelfde diagonaal lagen'). Bomans won dan ook moeiteloos alle partijen waarbij hij Van Deyszel regelmatig zetten liet terugnemen omdat de partij anders te snel afgelopen zou zijn. Ten prooi aan de zelfhaat die schakers in tijden van aanhoudende tegenspoed overvalt verzucht Van Deyszel, na wéér een kansloze nederlaag: 'Je kunt evengoed met een hond schaken.'

Bomans: Ik zweeg. Wat viel daar op te zeggen. Bevestigen is ongepast, tegenspreken leek mij flauw. Bovendien was het, schaaktechnisch gesproken, waar en vatte het de krachtsverhouding beeldend samen. Ik zei dus niets. Zo ging er een minuut voorbij. Toen zei Thijm, mijn dilemma radend, met een zachte glimlach en zonder de ogen op te heffen: 'Men wordt geacht dit te ontkennen.'

Raf

- o - 0 - o -

Wie, wat en waar

EsPion

Sinds 23 mei 2014. www.espion.amsterdam

Voorzitter:

Ric Wieringa, 0622 – 45 06 20
voorzitter@espion.amsterdam

Secretaris:

Harrie Boom, 020 – 664 91 39
secretaris@espion.amsterdam

Penningmeester:

Henk Enserink, 0633 – 18 78 09
penningmeester@espion.amsterdam
NL43 INGB 0006 5284 13

Bestuurslid externe betrekkingen:

Roland Wastiaux, 020 – 692 43 66
externebetrekkingen@espion.amsterdam

Wedstrijdleider extern:

Henk Enserink, 0633 – 18 78 09
extern@espion.amsterdam

Wedstrijdleider intern:

Harrie Boom, 0640 – 47 42 83
Afmelden tot uiterlijk 18:00 uur
intern@espion.amsterdam

Website

Mick Vaassen, 0629 – 56 63 81
Jaap de Kreek, 020 – 646 06 69
webmaster@espion.amsterdam

Redactie

Materiaal (liefst als Word-bestand)
redactie@espion.amsterdam

